

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2023/100
14 april 2023
Agathe Fontain

Innarluutillit kiffartuunneqarnerisa ineriartortinneqarnissaanut aamma annertusarneqarnissaanut suliniuteqalernissaq siunertaralugu apequteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Hans Peter Poulsen, Siumut)

Oqaaseqaat:

Nunatsinni innarluutillit siusinnerusukkut tamarmik Danmarkimut aallartinneqartarput. Inissinneqarlutik angerlarsimaffinnut assigiinngitsunut. Assersuutigalugu eqqarsartaatsimikkut innarluutillit ilaat Andersvænge-miipput. Kingorna kalaallinut immikoortortaqaarfik "Kaassassuk" pilersinneqarpoq.

Nunatsinnut angerlartitsineq annertoq pivoq, taamani Atuarfik Elisibannguaq, Maniitsumi pilersinneqarmat, amerlasuut nunatsinnut uterput.

Taamatuttaaq 1970-kut naalernerani tusilartut sisimiuni, Minngortuunnguup atuarfiani atuartalernerat aallartisarneqarpoq, taamaalillutik tusilartut danmarkimut aallartinnagit nunatsinni atuartalersinnaalerput.

Inuit Ataqatigiit, Innarluutillit pitsaasumik atugassaqaarnissaat pingaartittuaannarparput, pitsanngorsaannullu sunut tamanut peqataarusulluta.

Inatsisartuni suliassaq pingaartooq tassaavoq Innarluutilinnut Inatsit. Inatsisitigut tunngaviliissagut, kommunit aqutsinermikkut nalorninatik tunngavissaannik. Inatsisillu pitsanngorsarnissaannut Inuit Ataqatigiit piareersimavugut. UPA23-mut pitsanngorsaammik siunnersuuteqarpugut.

Innarluutilinnut Illersuisuisumik Nunatsinni pilersitsisimanerup ersiutigaa, innarluutillit atugaannik ilisimasaqaarnissamik Naalakkersuinikkut pingaartitsineq. Innarluutillit Illersuisuaniit ulluinnarni innarluutillit pisortaniit sullinneqarnermikkut qanoq misigisimanerat paasisarparput.

Oqallissaarisup Inatsisartunut ilaasortap Hans Peter Poulsenip tigussaasumik pimoorussamillu suliniutinik aallartittoqarnissaa ujartorpaa.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Kommunit innarluutilinnut politikkeqarnermikkut akisussaaffitsik kivissavaat, taakkuugamik ulluinnarni innuttaminnut qanimut ilisimasallit. Qujanartumillu kommunit amerlanerit innarluutilinnut politikkeqarput.

Politikkeqarnerli immi qulakkeerinninngilaq, sullissinerup pitsaasuunissaanut. Sulisussaqaarneq aaliangiisorujussuuvoq, pingaarnertullu ilinniarluarsimasunik sulisoqarnissaq pingaarluinnartuulluni, amerlasuutigut aalingiilluinnartumik.

Innarluutit assigiinngitsorpassuupput, immikkuullarissinnaanerilu sullissisussamiit ilisimaarilluinnarneqartariaqarlutik, kukkusumik angusaqarfiunngitsumik, ineriartorfiunngitsumillu sullissineq pinngitsoorniaraanni. Innarluutilinnik sullissiniarnermi pitsanngorsaaniarnermilu, sulisussanik ilinniartitsineq annertunerusumik sammineqarnissa Inuit Ataqtigii pingaartippaat. Taamaattumik siunissami inulerinermik ilinniarsiit nutarternissaannik eqqartuinermi, innarluutillit assigiinngitsut sullinneqarnissaannik sammisut eqqaamaneqarnissaat kissaatigaarput.

Minnerunngitsumik innarluutilinnik sullissisussatut atorfeqalernermi, pinngitsoorani pikkorissartinneqarnissanik neqeroorfigineqarnissaq aqqutissatut isigaarput. Sullissisusoq nalorninani, imminut tatigaluni sulisariqarpoq.

Oqallissaarummi innarluutillit ornittagaanni, tamatigoortumik pilersitsinissaq eqqartorneqarpoq. Isumaq taanna kommuninut apuunissaa tulluurtuuvoq. Kommunimmi ilaat ornittakkanik, sannavinnik assigisaannilluuniit peqareerput.

Ornittakkallu innuttaasunit tamanit orninneqartussat inatsisitigut pisussaaffeqarput, innarluutillit isersinnaanissaannut pilersitsinissaminnik. Uniuisoqarsimatillugu uparuaasarnissaq pisariaqarpoq, inatsisitigut piunasaqaatit naammassineqaaqqullugit.

Nunani tamani innarluutiqarpoq, taamaattoqartuussaarluni nunarsuaq nunarsuaatillugu. Tammaammat assigiinngissuseq inuiaqtigii tamani akuerineqarluni, inuiaallu aqqissugaanerit assigiinngissuseqarnermik akuersaartumik aqqissugaappat, tamanut ajugaanerussaaq.

Pissusissamisoortumik isigisigu assinngitsuugatta, ilaqarpugut eqqarsartaatsimikkut innarluutillit, ilaqarpugut tumimikkut innarluutillit, ilaqarpugut skizofrenimik nappaatilinnik, ilaqarpugut ADHD aamma ADD nappaatilinnik, ilaqarpugut bipolarimik nappaatilinnik, il.il. Tamatta isigisigu inissaqarluta, tamatta akuerineqarluta, tamatta paasineqarluta.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Ilisimavarput ilaqaratta innarluutilittut sullissinerup amerlasuutigut pitsaasuunnginnera, pequtigalugulu tamanna Danmarkimut nuuttoqartarpoq. Tamanna uggornarluinnartuuvoq, pitsanngorsaaniarpurput avaqqunneqarsinnaanngilaq, periuseq taanna akiorneqartariaqarpoq. Sulisunik amigaateqarneq anigorniarlugu, Naalakkersuisut Ilinniartitaanermut Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsiniarnerminni, innarluutinnut sullissisut pikkorissarlutillu ilinniaqqiffissaannik eqqummaarinnissaat kissaatiginarpoq.

Inuiaqatigiit Kalaallit innarluutilinnut nappaatilinnut akuersaartut, inissaqartitsisut.

Qujanaq oqallissaarummut.